

Elina Laaksi, puhe Kaatuneitten päivänä 17.5.2020

Tänään 17.5.2020 olemme jälleen muistelemassa talvi- ja jatkosotaa ja laskemme seppeleen kaatuneiden omaistemme muistoksi Kalevan kankaan hautausmaalle. Nyt tämä tuttu seremonia tapahtuu erikoisissa olosuhteissa. Me yhä elossa olevat kaatuneitten omaiset olemme sotaorpoja ja riskiryhmää, jonka pitäisi pysyä erossa muista ihmisistä. Elämme Korona-viruksen pandemian aikoja. Olemme karanteenissa! Keski-ikäemme on 80 vuotta!

Minun isäni kaatui 26.10.1942 Syvärin Kuitusuolla ja jäi päähän ja rintaan haavoittuneena sinne. Olin 8 kuukauden ikäinen. Se vähä, mitä sota-ajasta muistan, on kuin läpinäkyvän hunnun peitossa. Muistan sen tunnelman, jossa ihmiset elivät. Kuuntelin uteliaana keskusteluja, jotka pysähtyivät yhtäkkiä ja sitten taas jatkuivat salaisina. Muistan, miten isäni sisaret tulivat käymään ja keskustelut jatkuivat yömyöhään porinana korvissani. Lapsi vaistoaa yllättävän paljon. Muistan ensimmäisen neljän vuoden ajalta kotini pohjapiirustuksen ja pihan ja maantien sekä korkean mäen jota laskettelin suksilla. Muistan, että kun joku tärkeä valtiomies kuoli, radiossa soitettiin Narvan marssia. Istuin lattialla keittiön nurkassa sitä kuuntelemassa. Sitä soitettiin vielä kansakoulussa, kun voimistelutunnilla oli lepoa. Opettajamme oli soteleski ja sotaorpoja oli toki muitakin kuin minä. Tunnelma tihentyi ja itketti.

Tämä nykyinen aika on vähän samanlainen. Olemme eristettyinä kotiloissa, jotkut vielä kaksin, mutta monet jo yksinään. Me elämme outoa elämää. Ennen kirjoitettiin kirjeitä, nyt puhelimet ovat tärkeitä vuorovaikutusvälineitä. Joku tuo meille ruokaa kaupasta ja kaupungin viranomaiset soittelevat meille, miten selviämme. Jotkut pelkäävät enemmän, jotkut ovat uhkarohkeita eivätkä tottele. Ihan niin kuin

sotiemme aikoina. Epämääräinen pelkotila vallitsee. Emme tiedä! Ja hätä omaisistamme on kova, kuten sota-aikana. Emme tiedä, kuinka kauan tätä jatkuu. Saanko enää koskaan nähdä muistisairasta miestäni, joka on hänkin karanteenissa hoitolaitoksessa? Tunteeko hän enää minua lainkaan?

Kaiken tämän keskellä meillä on myös ilon ja tulevaisuuden toivon aikaa. Nuoremme ovat selvittäneet kunnialla koulutiensä ja ylioppilaslakki on luvassa. Kyllä se lakkiaisjuhlaakin joskus on totta, ehkä jo syyskesällä.. Heillä on monet mahdollisuudet luoda oma elämänuransa, taistella paikkansa tähän maailmaan. Mutta nyt on se korona. Milloin se loppuu?

Olen taas selaillut äitini ja isäni kirjeitä. He olivat samanikäisiä kuin nuo nuoret, kun miettivät omaa tulevaisuuttaan. Äitini hautasi rakkaan isänsä 21-vuotiaana. Hänen rakas veljensä putosi lentokoneensa kanssa. Äiti hoiti siunaustilaisuuden, kun mummi oli täysin kykenemätön toimimaan suuressa surussaan. Sitten kaatui isäni veli, kotitalon isäntä. Jälleen hautajaiset. Sitten seurasi onnellinen avioliitto ja pieni tyttö. Tulevaisuus näytti valoisalta ja suuret suunnitelmat täyttivät kirjeet. 25-vuotiaana isäni jäi haavoittuneena sotatanterelle. Neljän vuoden jälkeen hänet siunattiin kentälle jääneenä. Isäni äiti, maalaistalon emäntä kiitti Jumalaa, kun oli saanut luovuttaa toisenkin poikansa isänmaalle! Taisi sittenkin olla vielä kovempi aika kuin tämä korona!

Sodan jälkeen äitini ei juuri puhunut sota-ajasta, mutta isän kotona puhuttiin sitäkin enemmän. Mummu ja neljä tätiäni, entisiä lottia, ja setäni eivät koskaan oikein selvinneet sodasta. Vietin paljon lomiam mummulassa ja lapsi oppi sulkemaan korvansa, kun taas palattiin sota-aikaan. Nyt harmittelen sitä.

Sain lopulta isäpuolenkin ja kolme sisarusta. Mutta tunsin olevani

aina vähän erilainen kuin he, jotenkin ulkopuolinen. Opin poistumaan muualle kirjojen ja musiikin sekä urheilun maailmaan. En ajatellut koko sotaorpoutta nuoruudessani. Vasta, kun sattumalta pääsin sotaorpojen eli Kaatuneitten omaisten joukkoon, aloin käsitellä asiaa. Tajusin, mitä me kaikki olimme kokeneet ja mitä se oli aiheuttanut meissä. Nyt saattoi puhua asioista ja tuntea itsessään yhteyttä tähän ryhmään. Kiitos ystävät!

Joukkomme harvenevat kovaa kyytiä. Olemme jo suorittaneet oman osamme tämän maan hyväksi. Olemme saaneet nähdä, miten maa on kehittynyt ja hyvinvointi kasvanut valtavasti. Osaamme myös arvostaa saavutettua kehitystä omien kokemustemme vuoksi. Voimme olla ylpeitä ja kiitollisia ja velvollisuutemme on välittää nämä kokemukset nykypolven tietoisuuteen. Jumala siunatkoon Isänmaata!